

obzornik

glasilo delovne organizacije

DELIMO, KOLIKOR USTVARIMO

VEČJI DOHODEK — TEMELJNI POGOJ ZA VIŠJE OSEBNE DOHODKE

Januarja letos je bil podpisan dogovor (podpisniki: sindikat, izvršni svet, gospodarska zbornica) o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1983. Dogovor opredeljuje glavna izhodišča in podrobna merila za uspešnost poslovanja, ki so jih organizacije združenega dela dolžne uporabljati pri razporejanju dohodka oziroma oblikovanju sredstev za bruto osebne dohodke ter skupno porabo delavcev.

V tem sestavku opozarjamo na poglavitna merila, na podlagi katerih ocenjujemo možno rast mase bruto osebnih dohodkov v okviru delovne organizacije za leto 1983 ter glede na dohodek in njegovo delitev, kot jo načrtujemo v letnem planu.

Družbeni dogovor določa, da mora biti gibanje osebnih dohodkov v skladu s tem dogovorom opredeljeno že v planskih aktih za leto 1983. To pomeni, da morajo biti že načrtovani osebni

dohodki usklajeni z načrtovanimi rezultati poslovanja.

Kršenje družbenega dogovora je sankcionirano s predvidenim vračanjem oziroma poračunavanjem morebiti preveč izplačanih sredstev za osebne dohodke. Pri izvajanju dogovora bodo s podatki oziroma z nadzorom in z izvajanjem sklepov sodelovale ustanove v ustreznih področjih (Narodna banka, samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino, služba druž-

benega knjigovodstva, izvršni sveti občinskih skupščin). Kot ena izmed zagotovitev za izvajanje dogovora je predviden celo ukrep družbenega varstva družbene lastnine.

OD ČESA JE ODVISNA RAST OSEBNIH DOHODKOV

Osnovno izhodišče za oblikovanje bruto mase osebnih dohodkov delavcev v letu 1983 je gibanje (rast) dohodka v primerjavi z letom 1982. V celoti morajo osebni dohodki (masa sredstev) rasti za 35 odstotkov počasneje od rasti dohodka.

Konkretno rast osebnih dohodkov opredeljujejo posamezna merila, na osnovi katerih pa se masa osebnih dohodkov ne sme povečati čez višino, ki jo dovoljuje osnovno izhodišče (35-odstotno zaostajanje osebnih dohodkov za rastjo dohodka).

Ta merila so predvsem:

— produktivnost dela (za vsak odstotek fizičnega povečanja proizvodnje se sme povečati masa sredstev za osebne dohodke za največ en odstotek),

— ekonomičnost poslovanja (za vsak odstotek povečanja ekonomičnosti sme porasti masa sredstev za osebne dohodke za največ en odstotek),

— rentabilnost uporabljenih poslovnih sredstev (za vsak odstotek povečanja rentabilnosti sme porasti masa osebnih dohodkov za največ en odstotek),

— pospeševanje konvertibilnega izvoza v smislu deviznih prilivov (za vsak odstotek deleža konvertibilnega deviznega priliva v celotnem prihodu se masa sredstev za osebne dohodke poveča za največ 0,2 odstotka ob določenih dodatnih pogojih, kot je na primer 3-odstotni minimalni delež izvoza v celotnem prihodu).

Posebej je v dogovoru opredeljeno gibanje mase osebnih dohodkov ob izgubah in mase osebnih dohodkov za delovne skupnosti. Če bomo poslovali z izgubo, se bomo morali ravnati po določilih zakona o sanaciji, izplačevanje višjih osebnih dohodkov pa bo možno le ob poglobljeni oceni gospodarjenja teh organizacij v zboru združenega dela. Delovne skupnosti (skupne dejavnosti) pa oblikujejo maso osebnih dohodkov odvisno od izpolnjevanja dogovorjenega programa dela, od prispevka k ustvarjanju dohodka temeljnih organizacij.

Dogovor dovoljuje, da se temeljne organizacije še naprej odločijo, ali bodo spremljale gi-

Naš politični sistem socialistične samoupravne demokracije ne more živeti, če ljudje v njem molče, pa tudi enotnosti v molčanju ne potrebujemo. V sredstvih množičnega komuniciranja še vedno ni dovolj pravega boja mnenj in konstruktivne kritike. Če se te vrste politične aktivnosti ne bodo stalno razvijale v kar največji razsežnosti, bo sistem socialističnega samoupravljanja izgubljal svoje življenjske tokove. Čemu bi se bali pripravljenosti za začenjanje polemik? Za to ni razlogov. Nasprotno, odločno moramo razvijati zavest o javni, konstruktivni kritiki in dialogu kot pogoju za nadaljnjo demokratizacijo razvoja socialističnega samoupravljanja.

S 6. seje CK ZKJ

banje mase osebnih dohodkov in sredstev skupne porabe po posameznih temeljnih organizacijah ali na ravni delovne organizacije ali SOZD.

Posebej je treba opozoriti tudi na določilo, da bodo delavci v letu 1983 odločali o povečanju osebnih dohodkov po merilih svojih samoupravnih splošnih aktov šele takrat, ko bodo ugotovili, da so dosegli boljše delovne in poslovne rezultate.

KAJ PRICAČUJEMO NA BRESTU

Ob upoštevanju opisanih glavnih zahtev dogovora in dejstva, da so temeljne organizacije Bresta že doslej dogovorjene za skupno načrtovanje in spremljanje gibanja sredstev za osebne dohodke ter na podlagi opredelitev letnega plana ugotavljamo naslednje:

1. načrtovana rast dohodka za leto 1983 je 23 odstotkov,

2. načrtovana dovoljena rast osebnih dohodkov ob upoštevanju 35-odstotnega zaostajanja osebnih dohodkov za rastjo dohodka je 15 odstotkov,

3. ocena možnega povečanja osebnega dohodka ob upoštevanju drugih meril je 11 do 15 odstotkov.

Te primerjave se uporabljajo za vse leto 1982. To poudarjamo zato, ker smo v zadnjih dveh mesecih leta ob prehodu na sistem VZD povečali maso osebnih dohodkov za okrog 10 odstotkov.

Dogovor določa, da se pravilnost obračunov akontacij osebnih dohodkov glede na dosežene rezultate opravlja ob periodičnih obračunih, končni obračun pa ob zaključnem računu. Dokler ne bodo znani rezultati poslovanja za prvi periodični obračun, se lahko izplača mesečna akontacija osebnega dohodka v višini:

— izplačanih povprečnih mesečnih akontacij bruto osebnih dohodkov za leto 1982 (dvanaestina osebnih dohodkov za leto 1982), ali

— izplačane akontacije bruto osebnih dohodkov v decembru 1982 (z upoštevanjem števila ur). Pri tem poudarjamo, da je povprečje akontacije v decembru za okrog 11 odstotkov višje od povprečja v letu 1982.

Znano je, da so se Brestovi samoupravni organi odločili:

— spremljati osebne dohodke in spoštovati dogovor na ravni delovne organizacije, kar pomeni, da lažje premagujemo večja nihanja v dohodku in s tem tudi v osebnih dohodkih posameznih temeljnih organizacij;

— da bomo začasno (do prvega periodičnega obračuna) izplačevali v letu 1983 osebne dohodke na podlagi ugodnejšega meseca decembra 1982.

To pomeni, da do periodičnega obračuna naši bruto osebni dohodki v masi (masa je izračunana na podlagi ur, kar pomeni, da se pri manjšem številu opravljenih ur nasproti decembru 1982 ustrezno prilagaja tudi masa osebnih dohodkov TOZD) ne smejo biti višji od decembrskih.

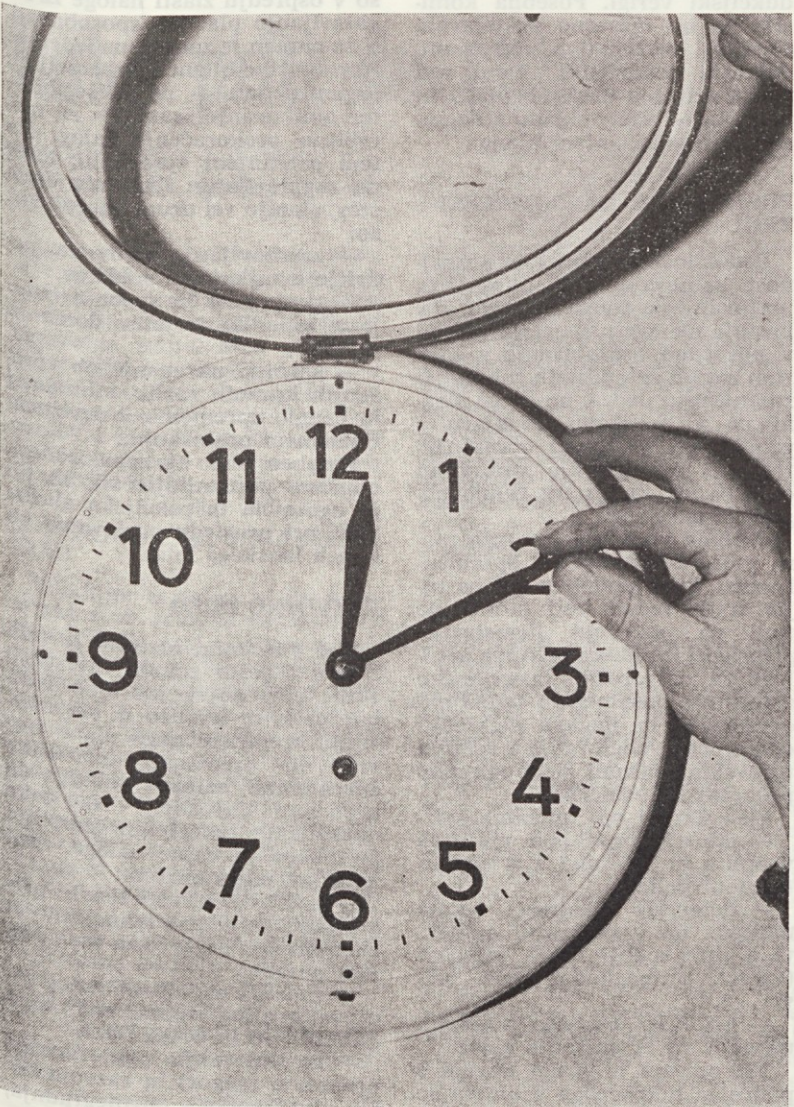
OSEBNI DOHODKI IN NOVI SISTEM NAGRAJEVANJA

Doslej sem zapisal, kaj zahtevamo od nas družbeni dogovori in kaj sklepi samoupravnih organov. In kaj se dogaja v neposredni praksi na Brestu?

Predvsem moram poudariti, da smo ob koncu leta 1982 uspešno prešli na nov sistem vrednotenja del in nalog (VZD), ki je končno poenotil različne metodologije nagrajevanja v Brestu. Seveda je najpomembnejše, da smo z novim sistemom dali pomembnejše mesto ustvarjalnemu in fizičnemu delu na račun prehodne stagnacije oziroma zaostajanja osebnih dohodkov na področju administrativno-tehničnih del.

Izplačila osebnih dohodkov v obdobju novega sistema (november 1982—februar 1983) dokazujejo, da se tem postavljenim ciljem novega sistema vedno bolj približujemo (zaradi manj bolečega prehoda na novi sistem se nekaterim delavcem, ki bi imeli z novim sistemom nižje osebne dohodke, dodaja del osebnega dohodka).

VZD temelji na najnižjem mesečnem neto osebnem dohodku (182 ur) v znesku 7.390 dinarjev in na razmerju med najvišjim osebnim dohodkom in najnižjim 4,5:1. Letos se v skladu z našim sporazumom o oblikovanju dohodka in osebnih dohodkov zagotavlja najnižji osebni dohodek (pri 182 urah in 100-odstotnem doseganju normativov) v znesku 8.800 din (65 odstotkov povpreč- (Konec na 2. strani)

Poletni delovni čas je tudi pri nas povzročil precej razprav. Večjih pretresljajev pa vendar ni bilo.

DELIMO, KOLIKOR USTVARIMO

(Nadaljevanje s 1. strani)

nega neto mesečnega osebnega dohodka slovenskega gospodarstva za prvih devet mesecev leta 1982).

V februarju smo konkretno ob tej predpostavki dosegli največje razmerje okrog 3,7:1. To pomeni, da se razmerje nasproti opredeljenemu dejansko znižuje. To pa prav gotovo ni dobro. Ne zaradi najnižjega osebnega dohodka, ampak predvsem zaradi uravnilovskih smeri, ki pa so lahko izredno nevarne za nagrajevanje po delu in predvsem pri motivaciji posameznikov, ki morajo bistveneje vplivati na rezultate poslovanja (na primer ustvarjalno delo).

Seveda se takoj zastavlja vprašanje, zakaj so naše startne osnove osebnih dohodkov relativno nizke (7.390 din najnižji izhodiščni osebni dohodek). Odgovor je povezan z našimi rezultati poslovanja. Gre za celovitost vprašanj, ki pomenijo že povsem drugo temo. Nesporno pa velja, da na ta gibanja pomembno vpliva tudi povečan izvoz in z njim povezana slabša dohodkovnost. Zaostajanje osebnih dohodkov za gospodarstvom pa je nasploh značilnost lesne industrije v zadnjih letih.

VPLIV USPEŠNOSTI POSLOVANJA TEMELJNE ORGANIZACIJE

S sprejetjem sistema VZD je bila na Brestu uveljavljena tudi metodologija za spremljanje uspešnosti poslovanja temeljnih organizacij. Po tej metodologiji ugotavljamo izključno uspešnost posamezne temeljne organizacije in s tem seveda možno višino akontativne mase osebnih dohodkov v temeljni organizaciji po posameznih mesecih. Merila, ki tvorijo metodologijo in ki vplivajo na osebne dohodke do plus oziroma minus 7,5 odstotka (skupaj 15 odstotkov, kot je določeno v našem samoupravnem sporazumu), sestavljajo:

- dosežena proizvodnja nasproti načrtovani z letnim planom,
- doseženi dohodek nasproti načrtovanemu,
- doseženi dohodek, primerjan z dohodkom preteklega leta (kumulativno),
- dosežen delež izvoza v celotnem prihodu, in sicer izvoza na konvertibilni trg.

Gre za merila, ki so tudi v družbi opredeljena kot osnove za večje osebne dohodke. Z metodologijo torej analitično, z upoštevanjem vplivov na oblikovanje sredstev za osebne dohodke, izračunavamo zgornjo mejo možne mase osebnih dohodkov glede na ustvarjeni dohodek.

Gre za neke vrste limit, s katerim med meseci ugotavljamo

višino akontativne mase osebnih dohodkov posameznih temeljnih organizacij glede na dosežene rezultate poslovanja. Večkrat sem poudaril besedo »akontativno«, kar pomeni, da je ob ugodnih rezultatih poslovanja (na primer pri zaključnem računu ali celo periodičnih obračunih) možno sredstva za osebne dohodke tudi popravljati.

O NORMIRANJU IN OSEBNIH DOHODKIH

Glede na dosedanjo prakso se je izkazalo, da je metodologija postavljena dovolj realno in rekel bi, da so ta merila prej blaga kot ostra, kar nam dokazuje primerjava osebnih dohodkov z doseženimi rezultati poslovanja v letu 1983.

Večkrat sem že slišal dilemo okrog metodologije, povezano z doseganjem normativov v posameznih temeljnih organizacijah. Resnično povezuje metodologija uspešnost poslovanja z možnostjo doseganja normativov po posameznih temeljnih organizacijah največ do indeksa 110. To pomeni, da temeljna organizacija kot celota lahko povprečno preseže normative največ za 10 odstotkov. Ta okvir je postavljen zato, ker veljajo tudi za oblikovanje normativov po posameznih temeljnih organizacijah različni sistemi normiranja (prizadevati si moramo še naprej za oblikovanje enotnega sistema ali pa vsaj večjega poenotenja po programsko sorodnih temeljnih organizacijah). Predvsem pa moramo poudariti, da ima temeljna organizacija možnost povečati osebne dohodke še glede na dosežene rezultate po metodologiji spremljanja doseženih rezultatov, kar zlasti velja za daljše časovno obdobje.

Praktičen primer je recimo takle:

— TOZD je v mesecu povprečno preseglala normative za 16 odstotkov. Pri normativih se ji največ prizna 10-odstotno presežanje.

— Rezultati poslovanja so omogočili povečanje mase osebnih dohodkov še za 7,5 odstotka.

— Zaključek: osebni dohodki bi bili izplačani 17,5 odstotka nad 100 odstotki (10% + 7,5%).

Vendar praksa kaže, da ni vedno tako. Normativi so včasih povprečno preseženi (vprašanje realnosti in še drugih vprašanj, ki so z normativi povezana), rezultati poslovanja pa so slabši in takega izplačila osebnih dohodkov ne dovoljujejo (tudi če metodologije ne bi bilo). Pri tem pa moram naglasiti tri svoje pripombe:

1. Normirano delo ima pre malo delavcev (vključujoč uspešnost poslovanja); ta ugotovitev velja

za proizvodne in za strokovne delavce in ko postavljamo dileme o metodologiji in v zvezi z njo o normiranju, jo postavljamo predvsem tisti drugi — »nenormirani« delavci (to je razumljivo, kajti od doseganja normativov so odvisni tudi osebni dohodki »nenormiranih«).

2. Dogovorili smo se za metodologijo vrednotenja rezultatov poslovanja. Doslej tovrstnega sistema nismo imeli in smo morali vsak mesec osebne dohodke usklajevati preveč odvisno samo od proizvodnje. Dogovorili smo se torej za določena merila. Prav je, da sisteme še naprej dopolnjujemo, nikakor pa se ne smemo vracati nazaj, na preveč subjektivna usklajevanja osebnih dohodkov.

3. Teza, da se normativov ne izplača presežati, ne drži. Prvič, tako presežanje vodi k večji produktivnosti in k večjemu dohodku, od katerega je nasploh odvi-

Večja svoboda tiska terja tudi njegovo večjo odgovornost. Časopisi in novinarji niso zgolj kopija družbene resnice. Takšno pojmovanje je prav degradirajoče, kar zadeva tisk. Torej ne gre za nekakšno vračanje k cenzuri (čeprav bi pri nas prav gotovo lahko srečali tudi birokrate, ki si to žele), temveč gre še v večji meri za veliko korenitejše usmerjanje tudi tega področja h glavnim proizvodnim silam in slojem, k interesom, potrebam, gledanjem in dejavnosti združenih delavcev, delovnih ljudi in občanov, tako da tisk postane njihovo sredstvo in funkcija.

S. 6. seje CK ZKJ

sen položaj delavca (osebni dohodek, razširjena reprodukcija — razvoj, socialna varnost, skupna poraba in še kaj). Obenem pa se usklajevanje normativov z rezultati poslovanja za vsakega delavca posebej zelo različno odraža. Vzemimo spet prejšnji primer:

— Temeljna organizacija je povprečno preseglala normative za 16 odstotkov. To pomeni, da jih je potrebno zmanjšati. (To sicer ni pravi izraz, kajti če gre za resnično presežanje rezultatov, ni nobenega zmanjševanja osebnih dohodkov ne za temeljno organizacijo ne za posameznika!)

— Delavec X, ki je preseglal normo za 30 odstotkov, še vedno dobi osebni dohodek za 24-od-

stotno presežanje norme (30 odstotkov manj 6 odstotkov).

— Delavec Y, ki je dosegel normo z 80 odstotki, pa dobi osebni dohodek za doseženo (priznana) normo s 74 odstotki (80 odstotkov manj 6 odstotkov).

Za zaključek lahko poudarim le še to, da bomo letošnje načrtovano rast osebnih dohodkov od 11 do 15 odstotkov dosegli le ob polni izpolnitvi letnega plana, predvsem v smislu rezultatov — dohodka. Večji porast osebnih dohodkov pa je odvisen predvsem od presežanja načrtovane dohodka. Motivacija torej je, vprašanje pa je, koliko smo jo sposobni in pripravljeni izkoristiti.

D. Mlinar

Kako priti do zastavljenih ciljev

UKREPI ZA IZPOLNJEVANJE LETOŠNJEGA GOSPODARSKEGA NAČRTA

Delavski svet delovne organizacije je na pretekli seji v marcu obravnaval in sprejel ukrep za izpolnjevanje plana za leto 1983. Že v začetku omenjenih ukrepov je pojasnjeno, kako smo si s poslovno politiko in letnim planom začrtali način poslovanja in glavne cilje.

Ukrepi za izpolnjevanje plana pa posebej opozarjajo oziroma poudarjajo tiste naloge, ki so med ključnimi. Zato jih moramo izpolniti in jim moramo ob sicer rednem opravljanju drugih sprotih del posvetiti posebno pozornost, nadzirati njihovo izpolnjevanje in po potrebi dodatno ukrepati.

Ukrepi izhajajo iz trpke ocene splošnega gospodarskega stanja in še posebej iz stanja v lesno-predelovalni industriji in v BRESTU. Zato sistematično zajemajo vsa glavna področja poslovanja. Za vsako področje je praviloma najprej določen širši ukrep, ki je kasneje dopoljen s podrobnejšimi, a še vedno pomembnimi ukrepi. Težko je ocenjevati, kateri izmed sprejetih ukrepov so pomembnejši od drugih. Nedvomno gre za celoto, ki ji bomo morali podrediti svoje sile. Ne glede na to pa poizkusimo nanizati letošnje najznačilnejše oziroma ključne naloge.

ZUNANJETRGOVINSKO POSLOVANJE V OSPREDJU

Ukrepi na področju zunanjetrgovinskega poslovanja zadevajo izvoz in uvoz ter temeljijo na izrednem pomenu, ki ga ima za naše gospodarstvo mednarodna trgovina. Usmerjeni so v izboljšavo devizne bilance, kar pomeni, da pospešujejo izvoz in dajejo uvoz v primerne okvire.

Upoštevajo predvsem težavno tržno stanje, kakršno je značilno za krizna obdobja (majhne serije, pogojne pogodbe, spremenljivost pogojev, neugodni plačilni roki), obenem pa sedanja tehnološko stanje v Brestovih temeljnih organizacijah, ki je temu večkrat nasprotna. Zato ukrepi zahtevajo od nas povečano dejavnost za nepretrgano spremljanje omenjenih pogojev in za potrebno prilagajanje oziroma manevriranje med njimi.

Glede na povedano bomo morali na področju izvoza zlasti:

- spremljati oziroma določati obseg proizvodnje za izvoz po temeljnih organizacijah, po mesecih, po izdelkih in po posameznih področjih,
- povečati kooperacijsko poslovanje in vezane posle na klirinškem področju,
- organizirati kar najhitrejši način izdelave kalkulacij oziroma dajanja ponudb po poenotnih kriterijih,
- določiti novo interno vzpodbujanje izvoza.

Uvozno dejavnost moramo opravljati dosledno v skladu s sprejeto poslovno politiko, kar pomeni predvsem uvažati materiale, namenjene proizvodnji za izvoz. Da bi vsaj omilili devizne likvidnostne težave, moramo izdelati in sproti spremljati finančno politiko za področje uvoza oziroma združevanja v reprodukcijski verigi. Posebna komisija pa bo mesečno usklajevala finančne možnosti s potrebami, določala prednostni vrstni red uvoza oziroma deviznih plačil in podobno — vse v skladu z dejanskim uresničevanjem plana.

POSLOVANJE NA DOMAČEM TRGU

Podobno elastičnost in vztrajnost zahtevajo tudi ukrepi za poslovanje na domačem trgu. Delovanje nabave usmerjajo ukrepi v povečano usklajevanje z uvozom zaradi že opisanih zahtev po zmanjšanju uvoza, po drugi strani pa v povečano povezavo s prodajnimi službami zaradi hitrejšega prilagajanja nenadnim odločitvam, ki jih trg vedno pogosteje narekuje.

Prodaja na domačem trgu mora poleg že omenjenih spremenljivosti, ki se podobno kot na tujih trgih vedno bolj pojavljajo tudi na področju Jugoslavije, pripraviti izhodišča oziroma predloge za dolgoročno programsko usmeritev posameznih temeljnih organizacij in obenem zagotoviti dolgoročno sodelovanje z večjimi trgovskimi hišami glede sprejete programske usmeritve.

Med ukrepi naj omenimo še:

- odprtje prodajaln pohoštva v Splitu in Strumici v prvem letošnjem polletju,
 - določitev celotnega spleta ukrepov ob vsakokratni odločitvi o proizvodnji novih izdelkov (vzorci, propaganda, cene, servis...),
 - pripravo predloga posebnih ukrepov za zmanjšanje zaloga.
- Vsi opisani in drugi ukrepi s področja blagovnega prometa so seveda namenjeni oziroma izvirajo iz potreb po prilagajanju proizvodnje trgu. Zato se skozi

njih sporoča proizvodnim temeljnim organizacijam stanje na trgu in pomenijo eno izmed temeljnih osnov za neposredne ukrepe v proizvodnji.

Vsaka temeljna organizacija je zato zadolžena, da v skladu s sprejeto poslovno politiko in planom sprejme ukrepe, ki bodo zagotavljali izvedbo plana za leto 1983. Posebej so temeljne organizacije zadolžene, da učinkoviteje spremljajo oziroma se držijo kooperacijskih dogovorov v okviru delovne organizacije.

FINANČNA POLITIKA IN PLAČILNA SPOSOBNOST

Kar zadeva finančno politiko, so v ospredju zlasti naloge za zagotavljanje plačilne sposobnosti. V ta namen je zahtevana izdelava likvidnostne bilance po temeljnih organizacijah — po mesecih — ter oblikovanje »sankcij« za morebitno prekoračenje zaloga. Na tem osrednjem vprašanju, torej na zagotavljanju likvidnih sredstev, slonijo vsi drugi ukrepi, kot so:

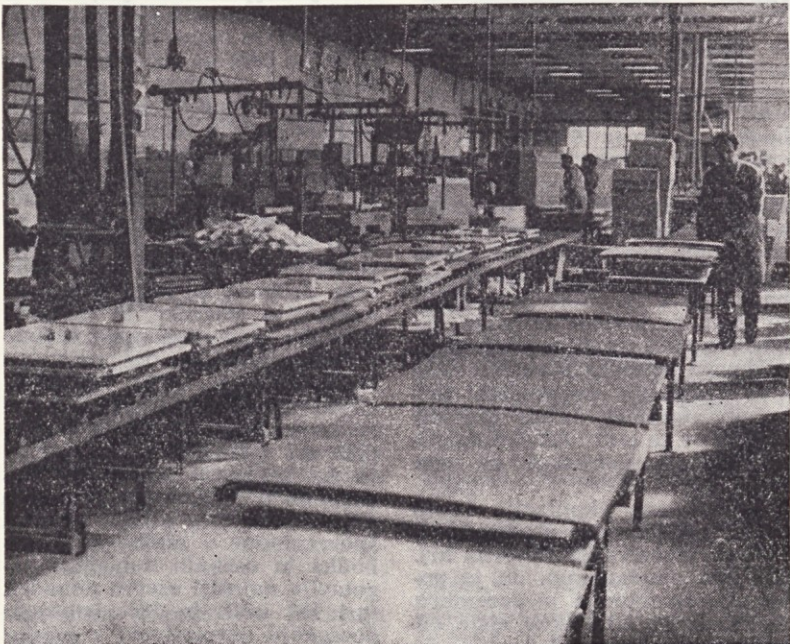
- zagotavljanje virov za pokritje manjkajočih sredstev,
- pospešena in sprotna izterjava zapadlih terjatev doma in v tujini,
- sprotno ukrepanje ob vprašanih kurznihih razlik, stimulacij in drugih sprememb v deviznem finančnem poslovanju.

Poseben niz ukrepov zadeva odpravo pomanjkljivosti, ki jih je ugotovila inšpekcijska služba SDK pri pregledu poslovanja ob koncu lanskega leta.

RAZVOJNO DELO

Pod posebnim udarom je tudi razvoj. Zaradi znanih investicijskih (ne)pogojev moramo izdelati celovito analizo o uresničevanju srednjeročnega plana razvoja in predlagati morebitne spremembe namena, obsega in prednosti investicij. Na tako opravljenih odločitvah temeljijo izvedbene razvojne naloge, med katerimi naj omenimo:

- izdelavo investicijskih programov s tehnično, tehnološko in ekonomsko obdelavo za vsak projekt posebej,
 - izvedbo nadaljnjih nalog pri uresničevanju sporazuma med JAVORJEM in BRESTOM,
 - izpolnjevanje ognjevarnega programa (negor) in razvoja novih proizvodov (strojgradnja, bivalni objekti...).
- (Konec na 3. strani)

Iz TOZD Pohoštvo: kooperacija za GABER — kopalniški program

Veliki izvozni načrti

Letošnji Brestovi izvozni načrti so dokaj veliki. Načrtujemo namreč kar za 24 odstotkov povečati lanski izvoz, ki naj bi letos dosegel 15 milijonov dolarjev. Od tega naj bi bilo okroglih 13 milijonov dolarjev konvertibilnega izvoza in 2 milijona dolarjev klirinškega.

Ob tako načrtovanem povečanju izvoza in upoštevanju razmer, ki so trenutno na svetovnih trgih, je prav gotovo umestno vprašanje: kako doseči tolikšen izvoz? Da bi dobili odgovor na zastavljeno vprašanje, moramo preučiti razmere na svetovnih trgih, še zlasti tistih, ki so do sedaj veljali za najboljše, kar zadeva prodajo Brestovih izdelkov.

Z vidika Bresta je že vrslo let najpomembnejši ameriški trg, ki pa v preteklih dveh letih doživlja močno recesijo. Povpraševanje po izdelkih, ki jih proizvajamo sedaj, je slabo, kar še posebej velja za ploskovno pohištvo. Brestov lanski izvoz na to področje se je zmanjšal približno za polovico, kot pa kažejo trenutni podatki, se bo to zmanjševanje letos še nadaljevalo.

Države Bliznjega vzhoda in severnoafriške dežele, katerih razvoj temelji na naftnih dolarjih, bodo letos prav gotovo zmanjšale nakupe pohištva v tujini. Še zlasti pa je to pričakovati v letu 1984, ko bo že čutili vpliv nižjih cen nafte, pa tudi večje stroške za vojne izdatke teh dežel. V celoti pričakujemo manjši izvoz v te dežele.

Ostaja nam še dokaj stabilna Evropa, ki ima sicer svoje težave, vendar je z vidika trga trenutno dokaj trdna. Takoj pa je treba ugotoviti, da je Brest prav na tem trgu najmanj prisoten. Da bi laže prišli do odgovora na zastavljeno vprašanje v začetku, je zanimivo pogledati tudi statistične podatke o največjih uvoznikih pohištva v svetu:

Na prvem mestu po uvozu pohištva je Zahodna Nemčija s 1.683 milijonov (1980. leto) dolarjev, sledijo Francija, Združene države Amerike (Brestov največji kupec), Nizozemska, Belgija, Anglija, Saudska Arabija in tako naprej.

Že iz tega kratkega pregleda lahko ugotovimo, da so Brestov

največji kupec lani, Združene države Amerike, šele na tretjem mestu, Švedska, ki je v Brestu druga, pa je v svetu šele deseta. Anglija, ki je v Brestu tretja, je v svetu šele šesta, pa tudi drugi Brestovi kupci so vsi dokaj nizko v svetovni razpredelnici pri nabavah pohištva.

Ob tem našim razmišljanju pa je tudi zanimivo, da so sorazmerno majhne evropske države v svetovni razpredelnici o nabavi pohištva in s katerimi Brest trenutno nima poslovnih vezi (Nizozemska 4. mesto, Belgija 5., Švica 8., Avstrija 9.), dokaj visoko.

Gornji podatki nam morajo vsekakor biti osnova za naše usmeritve v letu 1983 in naprej. Nedvomno bi letos in v prihodnjih letih morali kar najbolj učinkovito nastopati na vseh sejmih, še zlasti v Evropi in pa v tistih državah in kupcih, ki v svetovni trgovini s pohištvom nekaj pomenijo.

Slovensko pohištvo v Minsku

Kot je znano, sta se v preteklem letu pobratili sovjetska republika Belorusija in Slovenija. Namen pobratenja je tesnejše sodelovanje obeh republik na športnem, kulturnem, znanstvenem, še zlasti pa na gospodarskem področju.

Med drugim je bila v okviru sodelovanja obeh republik organizirana razstava slovenskega pohištva, ki jo je pripravil Slovenijales, TOZD 500 — inženiring in oprema. Poleg Mebla, Stillesa, Novolesa, LIK Kočevje, Javorja in drugih je na razstavi sodeloval tudi Brest z dokaj raznolikim programom izdelkov. Razstavljali smo

— dnevno sobo iz programa Maja,

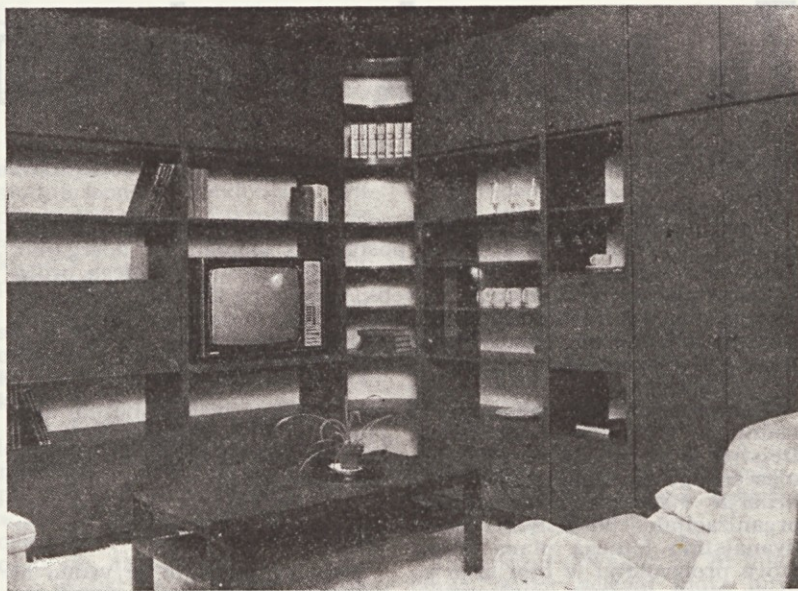
— opremo za hotelske sobe, tudi iz programa Maja s sedežno garnituro Mojca,

Takšna usmeritev nam bi v dolgoročnem smislu zagotovila večjo prodajo naših izdelkov na tuja tržišča. Beganja s trga na trg so glede na trenutna konjunktura gibanja kratkoročne rešitve, dolgoročno pa to nima perspektive. Pomembno pa je tudi, da upoštevamo in spoštujemo vsak trg, ne glede na velikost, če nam zagotavlja dolgoročno izvoznih poslov.

In kakšen je položaj pri izpolnjevanju letošnjih izvoznih načrtov? Lahko rečemo, da je trenutno dober, saj imamo okrog 75 odstotkov letnega plana izvoza pohištva že pokritega s pogodbami: v obdelavi pa je še nekaj ponudb, s katerimi bi pokrili načrtovani izvoz, seveda če pride do podpisa pogodb.

Trenutno lahko ocenimo, da bomo izvozne načrte izpolnili, mogoče celo nekoliko presegle, če bodo naše temeljne organizacije normalno preskrbljene z reprodromateriali in če ne bo prišlo do kakšnih drugih motenj, ki bi vplivale na obseg proizvodnje.

L. Ule

Dnevna soba iz programa MAJA

Vse manj novosti

SKOPSKI MEDNARODNI SALON POHIŠTVA »MEBEL 83«

Prva letošnja prireditelj, na kateri naj bi pohištvena industrija, pa tudi načrtovalci in oblikovalci prikazali, kaj je pričakovati novega za opremo stanovanj in kakšne so možnosti posameznih že znanih proizvajalcev, je za nami.

Skopski salon pohištva in opreme sicer nima takšne tradicije, niti ni tako razsežen kot recimo zagrebški in beograjski, vendar pa je lahko zelo dober barometer za oceno, kakšne so možnosti za prodajo in kakšen je okus potrošnikov v tem delu države.

Skopska prireditelj ne zajema samo Makedonije, temveč tudi južno Srbijo, celotno Kosovo in večji del Črne gore. Vse več sodelujočih na tem salonu, in sicer predvsem največjih in najbolj znanih proizvajalcev pohištva in opreme, samo potrjuje, da se je salon že uveljavil. Vse zainteresirane so pritegnili tudi ustrezni prodajni uspehi, ki na tem področju kljub istim stabilizacijskim razmeram je nekoliko manj nihajo in teče poslovanje tod le nekoliko mirneje.

Brest se je na tej prireditvi predstavil s standardnim, torej s komercialnim programom. Podarek smo dali seveda sestavljenim programom; predvsem smo razstavili program Maja v vseh možnih inačicah, torej spalnico, samsko oziroma otroško sobo in dnevno sobo z ustreznimi sedežnimi garniturami Petra in Mojca v treh blagih. Poleg tega smo predstavili še program 3 x 3 in Katarino WH v ustreznih sestavih. Od kuhinj smo razstavili samo B-12/N v kombinaciji z jedilnico.

Kuhinja je sicer vzbudila precej pozornosti, vendar zaradi nekaterih pomanjkljivosti, ki jih moramo v prihodnje odpraviti prej, kot novost ni prišla do pravega izraza.

V celoti pa lahko trdim, da je bilo za naše pohištvo na tej prireditvi zelo veliko zanimanja, vendar pa tudi nekoliko preveč nezadovoljstva zaradi predolgih dobavnih rokov in dostave nekompletiranega pohištva, kar nikakor ni v prid Brestovemu dobremu imenu na tem področju.

Kakor vsi drugi sejmi želi tudi skopski prireditelj vzpodbujati proizvajalce pohištva, arhitekto-oblikovalce za čim boljše, sodobnejše, racionalno in sploh

ustrezno pohištvo. Zato so uvedli primerne nagrade v obliki posebnih priznanj — »ZLATEN MOST«, »SREBREN MOST« in »BRONZANI MOST«, pa tudi posebne diplome za dober designe.

Osupljivo in nerazumljivo je, da letos niso podelili vseh priznanj, češ da ni bilo dovolj primernih in torej estetsko in kvalitetno ustreznih modelov, čeprav je sodelovala večina priznanih proizvajalcev pohištva iz Jugoslavije.

Po besedah predstavnika žirije je opaziti na področju oblikovanja premalo zagnanosti, da bi oblikovalci kljub zaostrenim pogojem za gospodarjenje le poiskali tiste oblike pohištva, ki so sicer izdelane iz domačih materialov, pa bi le ustrezale nekim normativom estetike, pa tudi sodobnim stanovanjskim razmeram. Tudi organizacije združene dela naj bi pomagale svojim oblikovalcem in jim ne glede na to, da je potrebno varčevati, le omogočile napredovanje in normalen razvoj.

To poudarjam zato, ker je opaziti, da v zadnjih dveh letih občutno pada število slovenskih oblikovalcev, ki bi na takšnih prireditvah dobivali tovrstna priznanja (izjema je morda le Stol Kamnik).

Pri tem nimam v mislih samo in predvsem nagrad, temveč bi se morali vprašati, kam gresta oblika in kvaliteta našega pohištva in koliko časa bomo še imeli prednost kot proizvajalci sodobnega, torej ustreznega pohištva, v vsej državi. Vse doslej je namreč bilo tako, da je bilo slovensko pohištvo bolj iskano od drugega.

Nas pa kot enega izmed največjih proizvajalcev in ponudnikov pohištva v Jugoslaviji omenjene ugotovitve opozarjajo, da se moramo za naslednje sejemске prireditve bolje in zlasti kvalitetneje pripraviti, da bi obdržali sloves BREST-POHIŠTVO na tisti ravni, ki nam ga za leta potrošniki in trgovska mreža priznavajo.

F. Turk

Kako priti do ciljev

(Nadaljevanje z 2. strani)

AVTOMATSKA OBDELAVA PODATKOV

Na področju avtomatske obdelave podatkov oziroma evidenc je predvidena razširitev terminalske mreže in zamenjava daljinske kontrolne enote. Med pomembnejše naloge pa sodijo še priprave projekta za računalniško vodenje proizvodnje ter obdelava projekta za računalniško vodenje proizvodnje ter obdelava projekta glavne knjige s terminali.

UČINKOVITEJŠA ORGANIZIRANOST

Izhajajoč iz nalog, ki jih je delavski svet delovne organizacije opredelil že lani, so predvideni tudi časovno usklajeni ukrepi na področju organiziranosti, zaposlovanja in kadrovske politike. Z njimi naj bi po temeliti proučitvi in oceni vnesli vsaj najnujnejše spremembe v poslovno in samoupravno organiziranost v okviru celotne delovne organizacije. Glavni cilj je ob racionalnosti in družbeni primernosti zagotoviti učinkovito funkcionalnost ter povezanost celotnega samoupravnega in operativno-izvedbenega organizma BRESTA. Pri tem seveda ne smemo pozabiti omeniti tudi naslednjih nalog:

— analiza o uveljavitvi in učinkih novega sistema vrednotenja dela,

— priprava predlogov za dograjevanje sistema delitve po delu, in sicer zlasti meril za učinkovitost in uspešnost,

— analiza primernosti kadrovske sestave in izdelava načrtov za izobraževanje,

— spremljanje potreb delovnega procesa v vseh temeljnih organizacijah in v skupnih dejavnostih ter sprotno ukrepanje za kar najbolj učinkovito zaposlitev, in sicer: z razporejanjem delavcev med temeljnimi organizacijami na najpotrebnejša dela oziroma naloge, z odločitvami o dopustih, z razporejanjem delovnega časa in s podobnimi ukrepi. Ob koncu so dodani še izvedbeno-nadzorni ukrepi, ki naj zagotovijo, da bomo sproti spremljali izvajanje dogovorjenega.

Na koncu velja zapisati še tole: Plan z ukrepi postavlja pred nas največ, kar lahko naredimo. Gre torej za zahtevne in obsežne naloge. Toda skoraj nič ne smemo odstopati, če se hočemo izvleči iz težavnega položaja. Vsaka pomanjkljivost, vsaka še tako majhna popustljivost ali brezbržnost lahko pomeni vrzel, ki utegne sprožiti velike težave, kot so nelikvidnost, izguba, pomanjkanje materialov, brezposelnost.

Zato mislim, da je resnično prišel čas, ko naj bi se nekoliko manj ukvarjali sami s seboj in z namišljenimi problemi ter se družno lotili uspešnega dela. Naj ta misel ne izizeni kot oguljen aktivistični klic, temveč kot ugotovitev o potrebnosti resnega dela in o usodni povezanosti vseh nas v skupnem delu.

Z. Zabukovec

Ugotavljamo, da nekateri administrativni ukrepi ekonomske politike, predvsem na področju cen, denarja, emisijske politike, kreditov in ekonomskih odnosov s tujino, zavirajo proces samoupravnega združevanja dela in sredstev in povezovanja organizacij združenega dela. V takšnih okoliščinah tudi dohodek ne deluje dovolj kot motiv in kriterij učinkovitosti gospodarjenja, zlasti še prizadevanj za povečanje družbene produktivnosti dela. Zato niso v celoti izrabljene ekonomske možnosti in prednosti socialističnega samoupravljanja.

Geza Bačić na 6. seji CK ZKS

L. Ule

Za začetek nič kaj obetavno

IZPOLNJEVANJE PROIZVODNIH PLANOV PO TEMELJNIH ORGANIZACIJAH

V prvih dveh letošnjih mesecih nam v Brestovi proizvodnji ne gre najbolje. Načrtov, ki smo si jih postavili s planom, ne dosegamo. Tako smo v januarju vrednostno dosegli 7 odstotkov letnega proizvodnega plana. Izpad sicer ni bil velik, vendar pa smo bili s februarjem že skoraj 4 odstotke pod letno dinamiko. Podobno velja za izpolnjevanje mesečnih planov proizvodnje. Januarski plan je bil realiziran z 99 odstotki, februarski pa samo z 90 odstotki.

To pomeni, da je bila proizvodnja v februarju zelo slaba. Dejstvo je namreč, da so bili že mesečni proizvodni plani v februarju v nekaterih temeljnih organizacijah postavljeni pod dvanajstino letnega plana. Brestova proizvodnja je bila tako v prvih dveh mesecih vrednostno za približno 120.000.000 dinarjev pod dinamiko letnega plana. Za približno 11 odstotkov pa je bila celo nižja kot v enakem času lani. Najbolj je zaostajala proizvodnja v naši največji temeljni organizaciji.

Kje so glavni vzroki za tako velike težave že na začetku leta? Kako bomo nadomestili dosedanja izpad?

MAJHNE SERIJE

Vsekakor moramo na prvem mestu omeniti značilnost letošnjih proizvodnih planov, saj smo imeli že v začetku leta, predvsem v finalnih temeljnih organizacijah, proizvodnjo zapolnjeno predvsem z izvoznimi izdelki. To pa že zaradi cenovnega učinka pomeni bistveno nižjo vrednost proizvodnje, kot če bi izdelovali izdelke za domači trg.

Naši lansirni plani so sestavljeni iz majhnih serij in iz širokega asortimenta različnih elementov. V proizvodnji pohištva v Cerknici imamo na primer 16 proizvodnih nalogov z 200 različnimi elementi. Nič bolje ni v Masivi, kjer imajo v proizvodnji 30 izdelkov. Podobno je v Gabru in Jelki.

Vsekakor to tehnologiji, prilagojeni za velike serije, povzročajo precej težav. Tako beležimo precej izgubljenega časa samo zaradi pogostega nastavljanja ključnih strojev, in s tem objektivno zmanjšujemo fizični pretok materiala. Vse več je delovnih strojev, ki pomenijo proizvodna ozka grla.

Znano je, da z lanskim zveznim odlokom, ki je zaostril pogoje za uvoz opreme, le-te ne bi mogli nabaviti, tudi če bi imeli sredstva. Izdelki v proizvodnji so v glavnem novi. Zato smo pogosto zamujali z izdelavo proizvodno-tehnične dokumentacije predvsem tudi zaradi zelo kratkih dobavnih rokov. Proizvodnja se je morala v takih primerih reševati tudi z improvizacijami pri dokumentaciji, kar pa je za organizirano industrijsko delo nedopustno. Izdelki, za katere so osnova oplemenitenje iverke in furnirani izdelki, povzročajo v naši proizvodnji neenakomerno obremenitev

težav oddelkov in posameznih skupin strojev. Nujna posledica tega je manjši fizični obseg proizvodnje.

POMANJKLJIVA OSKRBA

Naša proizvodnja še vedno ni ustrezno oskrbljena z vsemi potrebnimi surovinami in repromateriali. Tudi kvaliteta posameznih repromaterialov je pogosto sporna. Posebno ko gre za uvozne materiale, pa objektivne okoliščine (zapleteni postopki) onemogočajo krajše nabavne roke.

Na žalost se to dogaja tudi pri nekaterih domačih dobaviteljih. Velike težave smo imeli pri nabavi iprena, tapetniškega blaga, melaninskih folij, ultrapasov, embalaže, površinskih materialov, katerih dobave so bile pogojene tudi z deviznim združevanjem.

Posamezni tuji kupci pa so zahtevali, da so se v njihove izdelke vgradi tudi uvozne repromaterialne. Take repromaterialne nabavljamo kot začasen uvoz.

PREMALO SPOŠTUJEMO DOGOVORE

Dobavitelji repromaterialov, ki so bili hkrati tudi kupci končnih izdelkov, se največkrat niso držali dobavnih rokov. Tako so posredno zavlačevali odpoklice izdelkov, nam pa povzročali precejšnje proizvodne nevarnosti.

Spreminjati je bilo treba organizacijo proizvodnega zaporedja, povečale so se nam zaloge nedovršene proizvodnje, s prekladanjem elementov je prihajalo do večjih poškodb, ni bilo realizacije in podobno.

Posamezne temeljne organizacije imajo velike proizvodne obveznosti, kar zahteva spoštovanje pogodbenih dobavnih rokov v izvozu. Posamezna izvozna naročila, na primer pri kuhinjah, katerih proizvodnja je bila predvidena tudi v drugem polletju, bo treba izdelati že v prvem. Zato teče proizvodnja v več izmenah, dela se ob prostih sobotah, v proizvodnji delajo tudi režijski delavci iz temeljnih organizacij in skupnih dejavnosti. Podobno je v temeljnih organizacijah Pohištvo in Jelka.

V proizvodnji izdelkov iz masivnega lesa se soočamo s skoraj nerešljivimi težavami zaradi premajhnih zmogljivosti za sušenje lesa. Prav po izdelkih iz masivnega lesa pa je tudi v tujini večje povpraševanje kot po ploskovnem pohištvu. Premajhne sušil-

nice nam resno ovirajo večjo proizvodnjo takega pohištva in izpolnjevanje dobavnih rokov.

Nemalokrat ne spoštujejo obveznosti o dobavnih rokih tudi naši kooperanti nekaterih polizdelkov. Skoraj vse naše finalne temeljne organizacije pa so od kooperacije precej odvisne.

S tem, ko sem nakazal samo nekatere osnovne in objektivne vzroke, ki so v začetku letošnjega leta povzročili težave v Brestovi proizvodnji, pa nisem mislil, da nimamo tudi subjektivnih slabosti.

Vsekakor so naše slabosti tudi vplivale na manjšo proizvodnjo. Potruditi se bomo morali, da bo teh slabosti v prihodnje čim manj. Naj ob koncu omenim našo oceno, da se bo proizvodnja v prihodnjih mesecih le popravila. To bi bilo nujno, saj je prav od izpolnjevanja naših planov proizvodnje v veliki meri odvisen uspeh našega letošnjega gospodarjenja.

D. Mazij

Cene pa kar rastejo

Načrtovana rast cen je bila za lansko leto sprejeta z resolucijo zveznega izvršnega sveta, in sicer s 15 odstotki. Ker pa je povšanje cen lani že v prvem polletju presežilo načrtovanih 15 odstotkov, je bil v začetku drugega polletja sprejet odlok o zamrznitvi cen za vse izdelke, razen nekaterih izjem: energija, prehranbeni izdelki, nafta in naftni derivati.

Kljub temu odloku pa so cene naraščale na različne načine. Tako ocenjujemo, da so se cene lani dvignile za okrog 30 odstotkov (resolucija 15 odstotkov).

V obdobju po odloku o zamrznitvi so začeli vsi naši dobavitelji uveljavljati potrjene cenike skupnosti za cene še pred izidom odloka; pojavljati so se začeli »novi« izdelki, izdelki po »posebnem naročilu« in »posebni obdelavi« in podobno.

Ti pritiski so se pojavili takoj po odloku o zamrznitvi, medtem pa so se letos pojavile nove oblike in načini v zviševanju cen.

Izredno hitra rast vrednosti dolarja je prizadela vso predelovalno industrijo, najbolj pa kemično. Zavedati se moramo, da je večina naših dobaviteljev vezana neposredno ali posredno na uvožene surovine in da rast vrednosti dolarja neposredno vpliva na cene njihovih izdelkov.

Tako vsak člen v reproverigi vse te poslabšane razlike prevajali v ceno svojih izdelkov in istočasno pogojuje dobave z »novo« ceno. Do tega prihaja pri repromaterialih, ki jih primanjkuje, tako da se o upravičenosti višjih cen ne moremo pogajati, ker smo v podrejenem položaju.

Naše zahteve, da bi razvijali dohodkovne odnose, dobavitelji za sedaj še zavračajo in vztrajajo na kupoprodajnih odnosih. Poleg zvišanja cen so se zaostrili tudi plačilni pogoji in posledica tega je, da letnih sporazumov nismo podpisali z vsemi dobavitelji.

V primerjavi s cenami v lanskem oktobru so bile cene marca letos višje pri lesnih surovinah od 3 do 11 odstotkov, kemičnih izdelkih (površinski materiali, folije, laminati, lepila) do 30 odstotkov, drugi materiali do 25 odstotkov, nekateri materiali za vzdrževanje pa tudi do 250 odstotkov.

Po zadnjih informacijah pa nekatera združenja oziroma proizvajalci nekaterih izdelkov že pripravljajo nove sporazume, s katerimi bi uveljavljali nove cene kljub odloku, ki še velja.

J. Vidmar

Dobava hlodovine je zadovoljiva

Koliko in kam iz osebnega dohodka

Po ustavni opredelitvi je kosmati (bruto) osebni dohodek namenjen za zadovoljevanje osebne, skupne in splošne porabe. Razmerja med posameznimi oblikami potrošnje pa se občasno spreminjajo, pač glede na potrebe in možnosti v delovnih okoljih, kjer živimo. Družbena usmeritev pa nam v sedanjem gospodarskem položaju narekuje zmanjševanje vseh oblik neproduktivne porabe, kamor sodijo že prej omenjene.

Pri pogledu na spremembe stopenj prispevkov in davkov iz bruto osebnega dohodka v letu 1983 pa nastaja vtis, da se zmanjšuje samo ena vrsta potrošnje, in sicer osebna.

Naziv davka oziroma prispevka	Stopnja v dec. 1982 v %	Stopnja od 1. 1. 1983 v %	Razlika v %
1. Republiški davek iz OD delavcev	1,00	1,30	+0,30
2. Posebni republiški davek iz OD delavcev	0,40	0,40	—
3. Posebni republiški davek za blagovne rezerve SRS	—	0,40	+0,40
4. Občinski davek iz OD delavcev	0,50	0,50	—
5. Posebni občinski davek	0,40	0,40	—
6. Občinska skupnost otroškega varstva (po domicilu)	1,28	1,65	+0,37
7. Občinska izobraževalna skupnost	5,13	5,58	+0,45
8. Kulturna skupnost Slovenije	0,53	0,54	+0,01
9. Občinska kulturna skupnost	0,29	0,38	+0,09
10. Telesno-kulturna skupnost Slovenije	0,05	—	—0,05
11. Občinska telesno-kulturna skupnost	0,16	0,267	+0,107
12. Občinska skupnost socialnega skrbstva	0,99	1,22	+0,23
Zbirna stopnja po domicilu delavcev (1—12)	10,73	12,637	+1,907
13. Zveza skupnosti otroškega varstva Slovenije	0,91	1,02	+0,11
14. Občinska skupnost otroškega varstva (po del.)	0,49	1,00	+0,51
15. Občinska zdravstvena skupnost	0,76	1,01	+0,25
16. Skupnost pokojninskega in invalid. zavar. SRS	11,34	13,29	+1,95
Zbirna stopnja po delovnem mestu (13—16)	13,50	16,32	+2,82
17. Dodatni prispevek solidarnosti	0,80	0,80	—

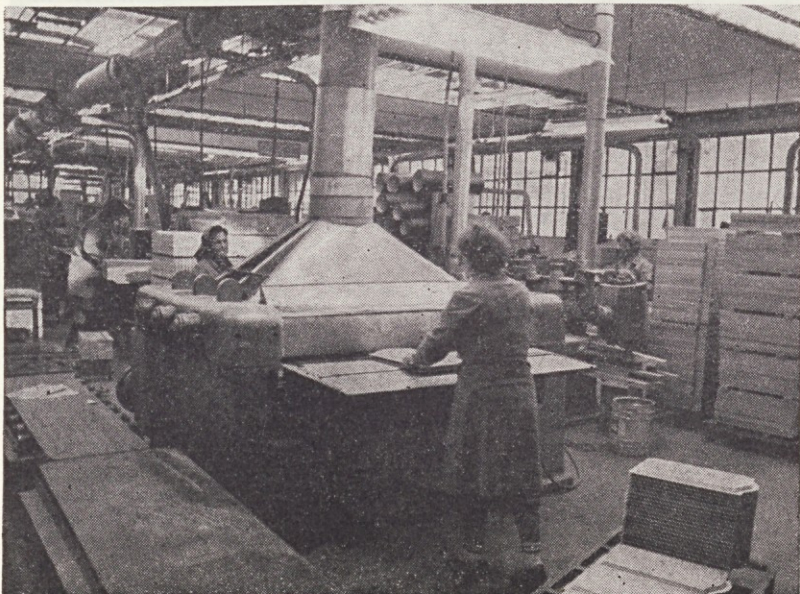
SKUPAJ DAVKI IN PRISPEVKI IZ OD DELAVCEV (1—17) 25,03 29,757 +4,727

Iz tega pregleda vidimo, da so se prispevki z novim letom povečali za skoraj 5 odstotkov. Uveden je bil nov posebni republiški davek za zagotavljanje republiških rezerv, ki bodo služile za preskrbo občanov in organizacij združenega dela v primeru vojne ali večjih naravnih nesreč. S temi sredstvi se odpravljajo tudi večje motnje pri preskrbi prebivalstva z osnovnimi življenjskimi potrebščinami.

Oba občinska davka sta ostala na ravni lanskega leta, za občinske samoupravne interesne skupnosti (zap. št. 6, 7, 9, 11, 12, 14 in 15) pa v prvih letošnjih mesecih prispevamo za 1,959 odstotka več kot lani. Sredi marca je izvršni svet skupščine občine Cerknica na razširjeni seji poleg drugega obravnaval tudi prilive sredstev SIS družbenih dejavnosti za leto 1982, plan za leto 1983 in na osnovi tega tudi izračun prispevkov za obdobje maj—december 1983.

Na osnovi vseh elementov, ki vplivajo na višino prispevne stopnje, je bilo izračunanih in predlaganih več inočin. V času, kot to pišemo, samoupravni postopek sprejemanja še teče, pričakujemo pa, da bo stopnja za SIS družbenih dejavnosti v občini od 1. maja dalje za približno en odstotek nižja od dosedanje.

P. Kovšca

Masivna proga v TOZD Pohištvo

Raznoliko delo sindikata

LETNA KONFERENCA SINDIKATA V TOZD POHIŠTVO

Ker je minilo že leto dni od volitev v izvršne odbore sindikata, smo ocenili svoje enoletno delo in zastavili smer za prihodnje.

Letna konferenca je bila 10. marca za vsako izmeno posebej. Na sestanku dopoldanske izmene je bil prisoten tudi sekretar občinskega sindikalnega sveta Franc Urbas.

V razpravi je bila med drugim kritično ocenjena delovna disciplina v tovarni. Na slabo disciplino precej vpliva nepreskrbljenost tovarne z delom, kar povzroča zadrževanje delavcev po stranskih prostorih. Temu je vzrok predvsem premalo naročil kupcev. Prej kot disciplino pa bi moral sindikat obravnavati vprašanje delovne morale, ki je na zelo nizki stopnji, prav tako tudi medsebojni odnosi. To se odraža predvsem pri glasovanju, se pravi, pri samoupravnem odločanju. Čuti je premalo žive besede pri delu z ljudmi, predvsem pri razpravah o samoupravnih sporazumih, periodičnih obračunih in zaključnih računih.

Sindikalna organizacija bi se v prihodnje morala bolj zavzemati za socialno varnost delavcev, pa tudi za njihovo počutje. Glede premaknitve delovnega časa se delavci zavzemajo za enoten čas po vseh delovnih organizacijah v občini.

Ce želimo prebroditi sedanje težave, s katerimi se srečuje naša družba in tudi mi v naši tovarni, se moramo nasloniti na lastne sile. Izboljšati moramo disciplino, delovni čas in delovne pripomočke pa je treba izkoristiti. Kljub iztrošenosti strojev in delovnih pripomočkov bi morali povečati proizvodnjo, da bi lahko ustvarili večji dohodek, ker bomo le tako dosegli višje osebne dohodke. Samo z boljšim delom bomo obdržali in izboljšali naš dosedanji življenjski standard.

Osnovna organizacija sindikata želi, da bi člani tvorno sodelovali pri reševanju naštetih vprašanj, saj bomo uspeli le s skupnimi napori in prizadevanji vseh delavcev.

B. Petrič

LETNI ČLANSKI SESTANEK SINDIKATA TOZD TAPETNIŠTVO

Na letnem članskem sestanku osnovne organizacije sindikata v Tapetništvu, ki je bil 25. februarja, smo obravnavali zaključni račun in poslovno politiko za leto 1982, plan in poslovno politiko za leto 1983, delo sindikata v preteklem letu in program dela za leto 1983.

V razpravi o poslovnih rezultatih smo lahko ugotovili, da je bila edina svetla točka večja prodaja oblažjenega pohištva, na kar sta vplivala predvsem dober izbor programa in cenejša proizvodnja, ki smo jo dosegli z večjo storilnostjo in z boljšo organizacijo dela.

Ob poslovnih rezultatih smo lahko ugotovili, da nam je porastel celotni prihodek, vendar pa je dohodek ob tem manjši, ker so nam izredno narasli materialni stroški. Ugotovili smo, da je v prihodnje naša osnovna naloga, povečati izvoz na konvertibilno področje, s katerim bi si zagotovili možnosti deviznega združevanja za boljšo preskrbo z repromateriali.

O delu sindikata smo ugotovili, da je bil lani nosilec številnih

samoupravnih razprav in sicer o spremembah samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za pridobivanje in razporejanje dohodka in samoupravnega sporazuma o izobraževanju. Sindikat je tudi ocenil dosedanjo organizacijo informiranja v temeljni in v delovni organizaciji. Poleg tega se je sindikat zavzemal tudi za boljšo organizacijo letovanja.

Na letnem članskem sestanku si je sindikat zastavil tudi okvirne naloge za prihodnje obdobje. Vsekakor je naša osnovna naloga, da se zavzemamo za večjo produktivnost z boljšim delom in organizacijo, kar nam bi omogočilo tudi boljše osebne dohodke in socialno varnost delavcev.

J. Kvaternik

Veliko zastavljenih nalog

LETOŠNJI PROGRAM DELA V AVTOMATSKI OBDELAVI PODATKOV

Za letos smo si zastavili vrsto novih nalog, kako razširiti informacijski sistem za potrebe Bresta in naših uporabnikov.

Prva in stalna naloga je vzdrževanje in širitev sedanjih obdelav. Pri tem je treba poudariti, da nekateri uporabniki naših informacij v obdelavo podatkov ne pošiljajo redno. Zaradi teh zamud pri knjižnem in dejanskem stanju nastopajo težave, ki jih moramo reševati sproti.

Zaradi takšnih napak porabijo delavci v naši službi okrog 30 odstotkov delovnega časa. S tem pa je manj časa za delo pri razvoju novih obdelav, ki jih načrtujemo. Zato lahko vzamemo plan bolj kot za želeni cilj, kako pa bo izpolnjen, bomo videli ob koncu leta.

Se naprej želimo širiti terminalsko mrežo. Letos nameravamo postaviti tri terminale za potrebe Prodaje, in sicer dva za potrebe disponentov in enega v centralno skladišče gotovih izdelkov. Postavili naj bi ga tudi v Gabru za potrebe obeh temeljnih organizacij v Loški dolini. V Gabru so težave s telefonsko linijo, ki nam jo pošta obljublja že od lanskega oktobra. Terminale za Prodajo naj bi postavili v letošnjem drugem četrtletju.

Zamenjati bi morali tudi daljinsko kontrolno enoto, s čimer bi omogočili tudi širitev terminalske mreže za potrebe naših uporabnikov (LIV Postojna, SORA Medvode, ELAN Begunje, TRANSAVTO Postojna).

Za potrebe Bresta načrtujemo naslednje obdelave:

1. Priprava in uporaba obdelave »vodenje proizvodnje«, ki jo bomo razvijali skupaj s tehnologijo iz temeljnih organizacij.
2. Do 31. marca bomo pripravili obdelavo »plan« (spremljanje proizvodnje in prodaje po skupinah izdelkov, in sicer desetdnevno in mesečno).
3. Razpis »delovnih kart« na računalniku za Gaber in Pohištvo (druge temeljne organizacije to že imajo).
4. Prehod obdelave »glavna knjiga« na on line obdelavo (s terminali).

Za potrebe drugih uporabnikov pa načrtujemo:

1. Prenos novega materialnega poslovanja za uporabnike TRANSAVTO Postojna, LIV Postojna, AVTOMONTAŽA Cerknica, SORA Medvode.
2. Predstavitve obdelave »glavna knjiga« za LIV Postojna.
3. Fakturiranje in naročila za potrebe LIV Postojna.
4. Osebni dohodki za TRANSAVTO Postojna.
5. Razširitev sodelovanja z občino Cerknica — razpisovanje davkov in odmer; za občino Cerknica že obdelujemo osebne dohodke.

Nalog je torej veliko in naj bi jih tudi izpolnili, seveda če ne bo kakšnih večjih nepravilnosti v sedanjih obdelavah, ki se žal še vedno redno pojavljajo.

Ce pa bo do napak prišlo, bomo morali povedati, kdo jih je povzročil. Če so napake posledica malomarnosti, bomo proti posameznikom prisiljeni uvajati tudi disciplinske postopke.

M. Braniselj

Prisrčno praznovanje dneva žena v TOZD Pohištvo. Kulturni program so pripravile same.

Zenam je bil za njihov praznik posvečen tudi koncert znanih slovenskih opernih pevcev.

FELIKS RAZDRIH

Zapustil nas je še en predvojni revolucionar, človek, čigar celotna življenjska pot je vtkana v naše predvojno delavsko gibanje, osvobodilni boj in povojno oblikovanje naše socialistične samoupravne družbe — **Feliks Razdrih**. Rodil se je na Vrhnikih na prelomu iz 19. v 20. stoletje (1901. leta), ko se je začel po vsem svetu prebujati delavski razred, katerega pripadnik je bil pozneje tudi sam. Mlad se je vključil v delo sindikata na parni žagi Marof, kjer je opravljal različna dela.

Bil je eden izmed pobudnikov za zgraditev sindikalnega doma — »barake« — ki naj bi na novo ustanovljeni sindikalni organizaciji na Marofu (27. 8. 1919) služil za delo. Prizadevno se je vključeval v delo sindikata ter bil tudi eden izmed pobudnikov za organiziranje stavk v tridesetih letih, ki so jih pripravljali na žagi Karla Kovača. Deloval je tudi v okviru kmečko-delavskega gibanja in bil leta 1933 kot prvi delavski zaupnik izvoljen v takratno občinsko upravo, kjer je zastopal interese naprednega delavskega gibanja.

Ob napadu na Jugoslavijo se je aktivno vključil v narodnoosvobodilni boj že leta 1941 in pozneje med vojno opravljal različne funkcije. Bil je član okrožnega komiteja za Kočevsko in Notranjsko, član rajonskega komiteja in nazadnje je leta 1944 postal član izvršnega odbora okrožnega narodnoosvobodilnega odbora (NOO) za Ribniško-Notranjsko okrožje.

Po osvoboditvi je opravljal različne družbenopolitične dolžnosti, od člana okrožnega komiteja za Novo mesto, državne kontrolne komisije, do zadolžitev, ki jih je imel v okviru sindikata, od koder je odšel tudi v zaslužni pokoj.

V vsem svojem delovanju je bil Feliks Razdrih predan politični delavec in vzgojitelj. Danes lahko s trpkostjo ugotavljamo, da nas je zapustil eden zadnjih predvojnih notranjskih revolucionarjev, ki se je vse svoje življenje boril za pravičnejše medčloveške odnose in za napredek Notranjske, na katero je bil tako navezan.

B. Troha

Razprava o zaključnem računu za preteklo leto in o letošnjem planu.

Kljub zaostrenim razmeram za gospodarjenje smo povečali proizvodnjo, preskrbo smo po poletnih in jesenskih težavah izboljšali, čuti se tudi boljši odnos do dela. Vse bolj se spoštujejo v slovenski skupščini sprejeta merila za investiranje, ki je bolj usmerjeno v povečanje izvoza in v prestrukturiranje gospodarstva. Pri delavcih se utrjuje prepričanje o nujnosti še večjega vključevanja v mednarodno delitev dela in v povečanje izvoza. Tudi pri zmanjševanju porabe smo doslednejši pri uveljavljanju resolucijskih meril. Podobno nas opogumlja v začetku letošnjega leta zastavljeno uredničenje stabilizacijskih nalog, krepi se zavest o nujnosti opiranja na lastne sile, o skupnem gospodarjenju, o povečanju izvoza na konvertibilno območje, pa tudi o združevanju dela in sredstev.

Geza Bačić na 6. seji CK ZKS

Blíže ekonomskim stanarinam

STANARINE OD 1. APRILA DALJE VIŠJE ZA 36 Odstotkov

Razprave o prehodu na ekonomske stanarine in o povečanju stanarin s 1. aprilom letos so ponovno zaživele. Vzdrževanje družbenega stanovanjskega sklada postaja vse težje, saj cene gradnje in vzdrževanja stanovanj in stanovanjskih hiš rastejo nekaj zadnjih let hitreje kot se povečujejo stanarine.

Tudi dogovor o prehodu na ekonomske stanarine, vključen v samoupravni sporazum o temeljnih plana za obdobje 1981-1985, se ne uresničuje. V letu 1985 bi morali namreč doseči stanarino v višini 2,44 odstotka od vrednosti stanovanj, trenutno pa jo dosegamo 1,01 odstotka, kar je znatno manj kot leta 1980.

Aprilsko povečanje stanarin za jema 16 odstotkov gospodinjstev v naši občini, koliko jih živi v družbenih stanovanjih. Konec leta 1981 in v začetku leta 1982 so bila vsa družbena stanovanja na novo pretočkovana in prevrednotena. Tako nastala nova vred-

nost stanovanj je sedaj osnova za izračun nove stanarine. Stanarine se v povprečju povečujejo za 36 odstotkov, vendar pa ob prevrednotenju stanovanj to pomeni, da se bodo nekatere stanarine povečale za 20, druge pa celo za 260 odstotkov.

V obeh primerih gre za dvosobno stanovanje, veliko nekaj nad 50 kvadratnih metrov s tem, da je bila za prvo sedanja stanarina 1.107,90 dinarjev mesečno in se povečuje na 1.340,45 dinarjev mesečno ali z 19,47 dinarjev za kvadratni meter na 23,56 dinarjev za kvadratni meter, za drugo pa od 176,75 dinarjev me-

sečno na 652,40 dinarjev mesečno ali s 3,45 dinarja za kvadratni meter na 12,73 dinarjev za kvadratni meter. To pomeni, da se bodo cene v starejših stanovanjih na osnovi novega točkovanja, ki upošteva razne pomožne prostore (ti so pri starih stanovanjih mnogo večji kot pri novih), v odstotkih povečalo več kot pri novih, vendar pa bo stanarina za kvadratni meter še vedno mnogo manjša.

Skupščina stanovanjske skupnosti bo sprejela tudi novo lestvico o delni nadomestitvi stanarine, ki jo prejema od 30 do 40 družin. Sedaj se bo število družin, ki bodo prejemale nadomestilo, predvidoma povečalo na 50, kar predstavlja nad 6 odstotkov družin, ki stanujejo v družbenih stanovanjih.

Pa še nekaj. Vsako povečanje stanarin naj bi bilo tudi ena od pobud za boljše vzdrževanje stanovanjskega sklada in za uveljavljanje hišne samouprave. Zakon o stanovanjskem gospodarstvu je predvidel, da bi morali v letu 1982 v vseh hišah z nad 5 stanovanji ustanoviti skupnosti stanovalcev in prevzeti celotno gospodarjenje s stanovanjsko hišo. Do sedaj je ustanovljenih le 13 skupnosti od predvidenih 34, pa tudi od ustanovljenih jih je le nekaj delavnih.

V tem času predvidvamo nove dejavnosti s sodelovanjem krajevnih skupnosti, krajevnih konferenc SZDL in aktivnost zveze komunistov. Pričakujemo, da bodo skupnosti stanovalcev le postale osnovne celice samoupravljanja stanovalcev s polno odgovornostjo za gospodarjenje.

F. Levec

Precej zapleteno

TUDI V TOZD MASIVA OBRAČUN OSEBNIH DOHODKOV NA RAČUNALNIKU

Poleg prednosti, ki jih nudi računalnik in jih vsi že dobro poznamo, pa se pojavlja tudi precej težav, ki jih tisti, kateremu so naložene, težko obvlada. Zlasti se je to pokazalo pri sedanji proizvodnji v naši tovarni. Več kot polovica izdelkov je namenjena izvozu. Časi od naročil do izgotovitve so zelo kratki. Serije so majhne, izdelki čedalje zahtevnejši.

V takih pogojih prihaja do tega, da damo izdelke v krojilnico, še preden so pripravljeni tehnološki postopki, ki so osnova za vpis v računalnik.

Ker teh ni, ne moremo dobiti spremnic in delovnih kart. Pomagamo si tako, da karte pišemo ročno in kasneje dopolnimo podatke v računalniku. Kljub temu pa se še včasih zgodi, da delovne karte niso dovolj zgodaj v proizvodnji.

Pisanje učinkov na delovno karto je preprosto. Za vsak element je toliko kart, kolikor operacij moramo opraviti na njem, da dobimo želeno obliko in kvaliteto. Delavec samo najde pravo in vpiše nanjo vrsto dela, datum, čas, narejeno količino in svoje ime.

Ozko grlo pri obračunu nastane v začetku meseca v računski službi, kjer je potrebna podatke z zadnje karte urediti, prenesti na prvo stran in opremiti z matično številko delavca in s šifro opravila.

Takrat zamenjamo vse karte in ob množici le-teh je potrebna popolna zbranstvo zaposlenih, da je delo opravljeno brez napak in v roku. Sledi kontroliranje izpisov, popraviljanje odkritih napak, ponovno kontroliranje in končno izplačilo. Opisani postopek traja štirinajst dni. Za vsako fazo obračuna je dogovorjen rok, ki ne sme biti zamujen, če hočemo osebne dohodke dobiti pravočasno.

I. Zabukovec

Na otvoritvi razstave je zapel ženski pevski zbor iz Begunj

Nova likovna razstava

Sredi marca je bila v cerkniškem salonu pohištva odprta še ena likovna razstava. Tokrat razstavlja mladi slikar Jure Cihlaž (rojen 1944. leta), ki pa se že dobro desetletje uspešno uveljavlja v slovenskem likovnem prostoru s številnimi samostojnimi razstavami in s sodelovanjem na skupinskih razstavah doma in v tujini.

Sam o svojem ustvarjanju razmišlja takole:

»Prisotna je želja po ustvarjanju in ohranitvi trenutkov doživljanja — spoznanja. Misel je brezmejnja in sega daleč prek (ustaljenih) naravnih zakonitosti, vendar (zaenkrat) še ni sposobna ustvariti svojega reda, zato se v svojem nihanju vedno znova vrača k svojemu izvoru — naravi.

Likovno ustvarjanje mi pomeni eno od najzahtevnejših oblik človekove aktivnosti, saj so tukaj v neposredni soodvisnosti intenzivnost kritičnega opazovanja, razmišljanja in ročne spretnosti, kakor tudi v samem delu prisotni oblika in vsebina, ki se medsebojno dopolnjujeta in prepletata.

Pa še nekaj na rob k sami otvoritvi razstave. V cerkniškem kulturnem in drugem svetu je minila povsem neopaženo, kljub temu, da je bilo razpisanih blizu dvesto tiskanih vabil.

Sicer pa od otvoritve velja omeniti le prijeten nastop žens-

skega pevskega zbora iz Begunj pod vodstvom Janeza Kranjca; predstavitev slikarja si je moral napisati on sam, prebrala pa ga je ena izmed pevk. Sicer pa je bilo na otvoritvi več nastopajočih kot obiskovalcev (celo pet, šest Brestovcev je bilo med njimi).

Nedvomno je skrajni čas, da se nadvse resno zamislimo, ali so te stalne razstave same sebi namen, ali pa pomenijo za našo srenjo tudi kulturni dogodek. Če naj velja slednje, bo potrebno zastaviti trden vsebinski program prihodnjih razstav, obogatiti kulturni del otvoritev in (le kako?) doseči, da bi k otvoritvi prišlo vsaj deset odstotkov vabljenih predstavnikov Bresta in družbenopolitičnega življenja v občini, da o drugih občanih ne govorimo.

B. Levec

NAŠI LJUDJE

Tokrat smo za to našo stalno rubriko izbrali IVANKO KERCENC iz Žagalnice. V naši temeljni organizaciji dela že trindvajset let in kljub temu, da je invalidka III. kategorije, je vedno nasmejana in polna življenjskega optimizma. Takoj je bila

»Delala sem že vsepovsod. Najraje v zabojarji, pa v strojni in v lakirnici. Tu mi je bilo tudi najbolj všeč. Dobro smo se razumele, žal pa mi je bolezen preprečila nadaljnje delo v tem oddelku in sem šla v kartonažo, kjer sem še sedaj. No, pa se tudi tu dobro razumemo.

Kot invalidki mi omogočijo primerno delo, kolikor je pač mogoče. Včasih je treba poprijeti tudi za težje delo. Se pa z dobro voljo da prenesti tudi to. Prav gotovo bi pri nas na Marofu še bolj skrbeli za invalide, pa nam neposredni delovni proces tega ne omogoča v polni meri.

Prav pa je, da se bomo tudi invalidi na Brestu organizirali v klub in bomo tako dobili svoje mesto v družbi. Organizirani bomo lažje reševali svoje težave, ne pa tako kot do sedaj, ko vsak skrbi sam zase in mnogokrat nalleti tudi na gluha ušesa in potrka na napačna vrata.

Tako nam je povedala Ivanka, ki je bila in je še vedno tudi prizadevna samoupravljalka in dobra delavka. Želimo ji, da bi bila še naprej vedno dobre volje in zadovoljna med nami.

Pripravil A. Obreza

pripravljena na pogovor. Skoraj bi človek rekel, da nam je tiho očitala, ker smo jo šele sedaj izbrali za to rubriko.

Priprave na letovanja

Letos nam bo že tretjič dana možnost, da bomo svoj letni odih lahko preživeli v lastnih počitniških prikolicah. Čeprav večina od nas o dopustu ob morju še ne razmišlja, smo v kadrovske službi že pričeli z organiziranjem letovanja.

V februarju smo opravili anketo o letovanju in tako zbrali različna mnenja, pripombe in predloge o izbranih avtokampih in o njihovi urejenosti, o namestitvi počitniških prikolic in njihovi opremljenosti ter o ostalih pogojih za letovanja.

Zaradi velikih prevoznih stroškov smo v anketnem listu predlagali, da bi počitniške prikolice iz Primoštena premaknili v enega izmed bližnjih avtokampov in anketirance zaprosili, naj predlagajo tiste avtokampe, ki si jih želijo. Večina delavcev želi, da bi jim bilo omogočeno desetdnevno letovanje, zato bomo letos najeli še šest prikolic, ki so last republiškega štaba za civilno zaščito. To pomeni, da bomo imeli v tej sezoni sedemindvajset počitniških prikolic.

Izvršni odbor konference Brestovega sindikata Bresta je na razširjeni seji pregledal izide ankete in sklenil svetu za kadre predlagati, da bi letos postavili počitniške prikolice v Novigrad, v Punit, na Rab ter na Mali Lošinj.

Organizacijsko-kadrovska služba bo še pregledala možnosti za namestitev počitniških prikolic na Rabu in na Malem Lošnju ter na osnovi ugotovitev posredovala svetu za kadre dokončen predlog.

Sindikatu je tudi predlagal, naj bo v tej sezoni cena dnevnega bivanja v počitniški prikolici največ 350,00 dinarjev. Organizacijo letovanja bo v prvih dneh aprila obravnaval svet za kadre, nakar bo objavljen razpis letovanja (najbrž v Informatorju in po oglasnih deskah).

A. Šega

Znanilke pomladi

NAŠE MALO MESTO

Vse kaže, da bo potrebno ob športnem življenju v našem malem mestu uvesti tudi »črno kroniko«. Nedavno je bilo namreč vlomljeno celo na kegljišče. Zlikovci so bili očitno »športno« razpoloženi, saj so poleg zaboja piva in nekaj žganice odnesli lep pokal, namenjen zmagovalcu občinskega prvenstva.

Nekaj se tudi šušlja, da ni bilo vse čisto »čisto« z izbiranjem lanskih najboljših športnikov v občini; morda o tem kaj več v prihodnji številki.

Izpitni za voznike traktorjev so tudi pri nas vzbudili izjemno pozornost. Vse kaže, da bomo imeli v naši občini kar okoli 3500 »traktoristov«.

»Kar z rokami razrahlja si, to z nogami potepta si«. Ta pregovor bi veljal tudi za naše malo mesto. Cerkniški krajevni skupnosti je uspelo asfaltirati pešpot do pokopališča. Komunala pa jo je kmalu zatem lepo razkopala in razdrla, zaradi kanalizacije menda. Lep primer skupnega načrtovanja.

Biti mlad v težkih časih...

BESEDE TOVARISICE ANICE KUCHAR SO OŽIVLJALE ZGODOVINO MOJEGA KRAJA

Obiskala nas je tovarišica Anica Kuhar. Pripovedovala nam je o svoji mladosti, o težkem življenju, ko je bila skojevka in nato partizanka.

»Doma sem iz Cerknice, iz Urbanove hiše s Peščenka. Sodelovala sem v telovadnem društvu Sokol, ki je bil takrat v zdajšnji cerkniški kino dvorani, hodila sem v šolo in zelo rada zahajala v knjižnico, ki so jo vodili učitelji.

Kmalu pa se je brezskrbno otroštvo končalo in morala sem začeti misliti, kako si bom služila vsakdanji kruh. Seveda so bili pogoji za študij težki, saj so si ga lahko privoščili le otroci iz bogatejših družin. Spominjam se, da jih je samo nekaj hodilo v šolo na Rakek in v Ljubljano. Kasneje sem tudi jaz obiskovala trgovsko šolo. Kmalu po končani šoli sem dobila službo v pisarni v Zumrovi trgovini.

Mati mi je zgodaj umrla. Ko je sovražnik zasedel našo domovino, sem bila še mlada. Že takrat sem začela sodelovati s partizani. Vsak dan sem hodila v službo s Peščenka v središče Cerknice. Zvečer, ko sem službo končala, pa je bila že policijska ura. Zaradi zgodnje policijske ure mi je lastnik trgovine priskrbel spremstvo dveh italijanskih vojakov, sicer bi se morala odpovedati zaposlitvi.

Ker so bili italijanski vojaki boječe narave, sta moja spremenja tako zbežala, če sta zaslišala kak strel, in me pustila samo. Seveda sem to večkrat iz-

koristila v protikupatorske namene. Tako sem brezskrbno prenašala tudi ilegalno gradivo, saj se mi ni bilo treba bati, da bi me sovražnikove patrulje pregledovale. Kljub vsemu pa sem bila zaradi svojega delovanja v večni nevarnosti. Zato sem bila pripravljena, da odidem v partizane.

Nekega dne mi je starejši italijanski orožnik, ki prav gotovo ni bil fašist, namignil, da bodo Italijani iskali ilegalce. Zato naslednjega dne nisem šla v službo. Svojemu malemu bratranču pa sem naročila, naj ob cesti opreza, kdaj se bo prikazala kakšna sovražna patrulja. Ko mi je prišel povedat, da grede, sem skozi okno pobegnila na Slivnico, kjer se je začelo moje partizansko življenje.

Pozneje sem bila v prvi ženski četi na Notranjskem...

Tovarišica Anica Kuhar nam je nato pripovedovala še o svojih partizanskih doživljajih, o težkih, a tudi lepih dogodkih iz tistih časov.

Prav je, da smo ponosni na svojo zgodovino. Večkrat bi se morali spomniti junakov, ki so bili pripravljene žrtvovati tudi svoje življenje za to, kar imamo sedaj.

Maja Zabukovec, 7. a OŠ Cerknica

Lani zadovoljivo gospodarjenje

GOSPODARJENJE V NAŠI OBČINI V PRETEKLEM LETU

SLABŠE PROTI KONCU LETA

Vrednost lanske industrijske proizvodnje je znašala 5 milijard 333,675.000 dinarjev, kar je v primerjavi z letom prej za 22 odstotkov več. Najbolj se je povečala v Avtomontaži, sledijo Kovind, Novolit in Kovinoplastika. Pri rasti proizvodnje je torej opaziti večji razmah kovinsko-predelovalne dejavnosti.

Vrednostno manjšo proizvodnjo kaže samo Brestova Mineralka zaradi zavestnega omejevanja proizvodnje. Zaskrbljuje pa dejstvo, da je letni plan proizvodnje dosežen samo s 96 odstotki. Vzroki za to so podobni kot v vsej državi.

V vseh temeljnih organizacijah so imeli težave z oskrbo reprodromaterialov pri nabavi na domačem trgu, pa tudi ob omejitvah uvoza. To je narekovalo spremembe proizvodnih programov, manjše serije, težave v časovnem načrtovanju proizvodnje, v nekaterih primerih pa tudi kolektivne dopuste. Zato tudi lahko ugotovimo dejanski fizični padec proizvodnje za 2,5 odstotka. Ker je število zaposlenih ostalo nespremenjeno, pa to pomeni padec produktivnosti za 2,5 odstotka.

Tudi pridobivanje celotnega prihodka se je zmanjševalo iz četrletja v četrletje. Tako je bil indeks rasti v prvem četrletju 142, v drugem 135, v tretjem 131 in končno je pristal na 129. Kljub temu pa lahko ocenimo rast za zadovoljivo, saj so nanjo vplivali zaostreni pogoji gospodarjenja. Nedvomno pa je na manjši celotni prihodek vplival tudi večji izvoz, saj je značilno, da se z večjim izvozom celotni prihodek zmanjšuje.

Žal moramo pri podatkih o izvozu in uvozu povedati, da se statistična poročila in poročila na osnovi carinskih deklaracij nikakor ne ujemajo. Ker navadno uporabljamo carinske deklaracije, naj nanizamo osnovne podatke po tem viru.

Vidimo, da se je izvoz povečal za 12 odstotkov, samo na konver-

tibilno področje pa za 23 odstotkov. Uvoz je sicer precej narasel, vendar na račun klirinškega uvoza, ki skoraj v celoti odpade na Avtomontažo. Levji delež izvoza ima vsekakor lesna industrija, katere delež v občini znaša 69 odstotkov.

Drugi največji izvoznik je Kovinoplastika, kjer pa izvoz ne pokrije uvoza. Tretja je Avtomontaža, pri kateri se izvoz v celoti nanaša na konvertibilno področje, uvoz pa v pretežni meri na klirinško. Zato je tudi pokritje uvoza z izvozom za konvertibilno področje za to organizacijo zelo visoko — 3,56. Razveseljivo je tudi to, da se skušajo v izvozu uveljaviti še druge organizacije združenega dela. Vsekakor so rezultati na področju zunanje trgovine največji uspeh cerknškega gospodarstva v preteklem letu.

Rast dohodka in primerljivega dohodka je ugodnejša od pričakovanj. Tako se je dohodek povečal za 21 odstotkov, primerljivi dohodek pa za 28 odstotkov. Takšna rast je na slovenski ravni, čemur v prejšnjih obdobjih ni bilo tako. Vseeno pa so med organizacijami združenega dela precejšnje razlike, kar odraža različno poslovno uspešnost, različno položaj na trgu in tudi različno usmerjenost v izvoz. Še vedno je značilno, da večja usmerjenost v izvoz pomeni tudi slabšo dohodkovnost.

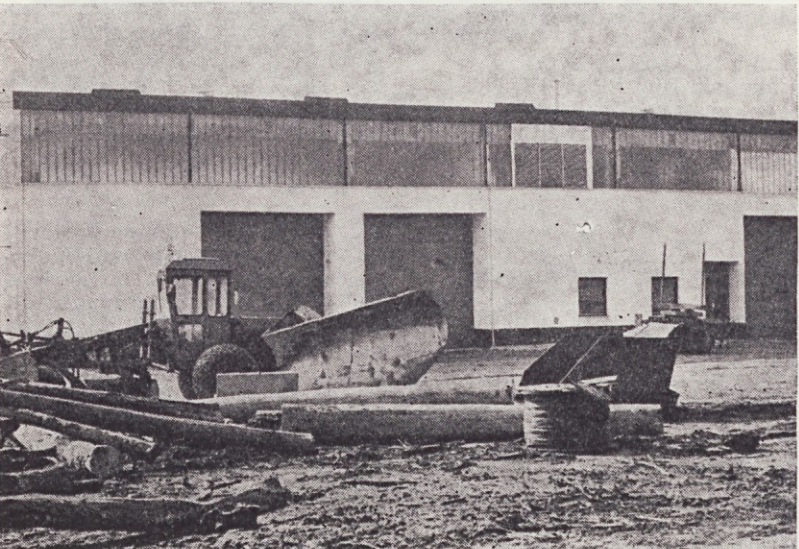
V delitvi dohodka je izredno vidno naraščanje obresti, ki so narastle za 67 odstotkov in tvorijo že nekaj več kot 10 odstotkov doseženega dohodka. Največji del obresti pade na Brest, kjer je delež obresti v dohodku že prerastel 20 odstotkov, podobno pa velja tudi za Trgovino Rakek in Komunalo Cerknica.

V delitvi čistega dohodka ugotavljamo:

— Sredstva za osebne dohodke so se povečala za 22 odstotkov, kar je v okviru dogovora o družbeni usmeritvi razporejanja dohodka. Vendar pa to pomeni tudi počasnejšo rast neto osebnih dohodkov na zaposlenega. Ti so v občini znašali 12.281 dinar-

v 000 din, \$ = 41,80

OZD	IZVOZ			UVOZ			Pokrivanje uvoza z izvozom
	Znesek	Ind. 82/81	Delež v obč.	Znesek	Ind. 82/81	Delež v obč.	
BREST	439.555	105	69	112.901	70	27	3,89
KOVINO-PLASTIKA	125.282	180	20	169.641	127	40	0,74
NOVOLIT	1.031			449			
KARTONAŽA	798			55			
AVTO-MONTAŽA	64.635	90	10	133.272	8241	32	0,48
GG CERKNICA	31						
KOVIND	1.364						
DRUGI				4.622			
SKUPAJ	632.695	112	100	420.938	141	100	1,50
Od tega konvert.	568.800	123	100	290.881	104	100	1,96

Na Melesu v Loški dolini je bila dograjena strojna postaja — za potrebe gozdarjev, pa tudi kmetijcev

jev mesečno, kar pomeni že 8,7 odstotka zaostajanja za slovenskim povprečjem.

— Rast sredstev za stanovanjsko izgradnjo za 9 odstotkov pomeni realno upadanje stanovanjske izgradnje.

— Rast sredstev za skupno porabo za 4 odstotke marsikje ne bo dopuščala niti oblikovanja zadostnih sredstev za topli obrok in regres za letni dopust, da o drugem sploh ne govorimo.

— Sredstva za razširitev materialne osnove dela so naraščala še kar zadovoljivo, če upoštevamo povečanje amortizacije zaradi novih predpisov. Vendar se šele pri oblikovanju teh sredstev pokažejo izredne razlike. Od 392.012.000 dinarjev sredstev za razširitev materialne osnove dela odpade na kovinsko predelovalno industrijo kar 338,028.000 dinarjev, od tega Kovinoplastika 295,500.000, Kovind 11,760.000, Avtomontaža 19,370.000 in Novolit 11,398.000 dinarjev.

Kot ugoden rezultat bi lahko omenili še vlaganja v Gradišću (37,123.000 dinarjev), medtem ko so vse druge delovne organizacije na meji rentabilnosti. Kar dvanajst ali 40 odstotkov pa ni namenilo nobenih sredstev za razširitev materialne osnove dela.

Cerkniško gospodarjenje v letu 1982 bi torej lahko ocenili kot sorazmerno ugodno predvsem z vidika izvoza, dohodka in reproductivne sposobnosti. V letu 1983 pa bo treba več pozornosti nameniti produktivnosti in razširitvi materialne osnove dela.

P. Oblak

NAŠI UPOKOJENCI

V letu 1982 so bili iz TOZD TAPETNIŠTVO upokojeni naslednji delavci:

MARIJA SVIGELJ iz Grahovega. Od ustanovitve temeljne organizacije je opravljala dela in naloge oblačenjske in izdelava gumbov. Invalidsko je bila upokojena 1. marca.

DANICA MLAKAR iz Cerknice. Opravljala je dela in naloge strojno šivanje. Invalidsko je bila upokojena 16. marca.

FRANCKA IVANČIČ z Unca. Opravljala je dela in naloge razrez iprena in izdelava kosmičev. Upokojena je bila 1. julija.

ANA HRIBAR iz Žerovnice. V temeljni organizaciji je opravljala dela in naloge tapeciranje elementov. Upokojena je bila 9. septembra.

SILVA MATIČIČ iz Dolenje vasi. Opravljala je dela in naloge čiščenje pisarniških prostorov. Invalidsko je bila upokojena 27. julija.

Delovni kolektiv se jim zahvaljuje za njihovo dolgoletno in marljivo delo in jim želi še mnogo zdravih in srečnih let.

13. januarja 1983 sta iz temeljne organizacije ŽAGALNICA odšla v invalidsko upokojevo kar dva dolgoletna člana našega kolektiva:

— **Silva Žnidaršič** iz Starega trga, zaposlena v temeljni organizaciji od leta 1955; najprej pri štiristranskem skobelnem stroju v enoti Zabajarna, od leta 1967 pa v enoti Stolarna. V pokoj je odšla z delovnega mesta možničenje;

— **Andrej Zalar** iz Dan, zaposlen v temeljni organizaciji od leta 1968. Opravljal je dela modelnega mizarja ter popravilo izdelkov in polizdelkov.

Obema želimo še veliko zdravih let!

Delovni kolektiv TOZD Žagalnica

